

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce za okres: wrzesień 2013 – sierpień 2014

Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej w Ameryce jest najstarszą polską organizacją kombatancką w świecie, działającą nieprzerwanie od 1921 r. Jej struktury organizacyjne (placówki i okręgi) działają na terenie Stanów Zjednoczonych Ameryki i Kanady. Centrum życia organizacyjnego SWAP skupione jest w Domu Weterana Polskiego w Nowym Jorku, którego właścicielem jest Okręg 2. SWAP. W budynku tym znajduje się siedziba Zarządu Głównego SWAP, redakcja miesięcznika „Weteran”, Muzeum Tradycji Oręża Polskiego, Archiwum SWAP oraz biblioteka.

Archiwum – w okresie sprawozdawczym zbiory archiwum powiększyły się o archiwum prywatne Franciszka Procha (zmarł 1 stycznia 2006 r. w Littleton k/ Denver, Colorado) – z wykształcenia prawnika, b. żołnierza z września 1939 3., więźnia niemieckich obozów koncentracyjnych m. in. Dachau w latach 1940-1945, wyróżniającego działacza polskiego w amerykańskiej strefie okupacyjnej Niemiec w latach 1945-1949, wybitnego działacza Polonii Amerykańskiej, który zasiadał w kierowniczych gremiach wielu organizacji polonijnych: Stowarzyszenia b. Więźniów Politycznych Niemieckich i Sowieckich Obozów Koncentracyjnych, Polskim Instytucie Naukowym, Polskim Komitecie Imigracyjnym, Kongresie Polonii Amerykańskiej, Bratniej Pomocy, Stowarzyszeniu Weteranów Armii Polskiej w Ameryce.

Dzięki finansowemu wsparciu Okręgu 2. SWAP na portalu internetowym YouTube utrzymywany jest kanał filmowy SWAP, gdzie można obejrzeć kilkadziesiąt relacji filmowych (wspomnień weteranów) pochodzących z naszego o archiwum. Filmy te obejrzało już ponad 70 tys. osób (70 851 – stan na 30 sierpnia 2014 r.) ! Chcąc obejrzeć i posłuchać wspomnianych wyżej relacji filmowych, należy wejść na stronę internetową SWAP: www.pava-swap.org i kliknąć w okienko „**FILMY**”.

W okresie sprawozdawczym ze zbiorów archiwum SWAP w Nowym Jorku korzystali przede wszystkim potomkowie weteranów „Armii Błękitnej gen. Józefa Hallera” (z USA, Kanady i z Polski), którzy szukali informacji o przebiegu służby wojskowej swoich krewnych.

Muzeum Tradycji Oręża Polskiego - w okresie sprawozdawczym zbiory muzeum powiększyły się o historyczny sztandar nieistniejącej już Placówki 172 SWAP w Kitchener, ONT, Kanada.

Uroczystości patriotyczne, spotkania, odczyty, wystawy:

- Udział w dorocznej 76 Paradzie Pułaskiego w Nowym Jorku, a po paradzie spotkanie w Domu Weterana, 6 października 2013.
- Oplątek weterański, 14 grudnia 2013 r.
- Wieczór autorski dr Danuty Piątkowskiej, połączony z promocją jej najnowszej książki pt. *Droga bez powrotu. Emigracyjny szlak Tomasza Drewniaka*. Okręg 2. SWAP wsparł finansowo wydanie tej książki.

- Zorganizowanie we współpracy z Polskim Domem Narodowym na Greenpoincie obchodów Święta Niepodległości, 10 listopada 2013 r.
- Opłatek weterański, 14 grudnia 2013 r.
- Amerykańska promocja najnowszej książki dr. hab. Sławomira Cenckiewicza pt. *Wałęsa. Człowiek z teczki.*, Dom Weterana Polskiego, 3 stycznia 2014.
- Zorganizowanie we współpracy z Polskim Domem Narodowym na Greenpoincie obchodów 150. rocznicy Powstania Styczniowego, 26 stycznia 2014 r.
- Lekcja muzealna dla Polskiej Szkoły Doksztalającej im. O. Augustyna Kordeckiego na Manhattanie, 16 marca 2013 r.
- Udział w uroczystości pod Pomnikiem Katyńskim dla uczczenia pamięci ofiar zbrodni katyńskiej i katastrofy smoleńskiej, - 14 kwietnia 2013 r.
- Zorganizowanie we współpracy z Polskim Domem Narodowym na Greenpoincie obchodów Święta Konstytucji 3-maja, 4 maja 2013 r.
- Wyjazd do Włoch na uroczystości 70. rocznicy bitwy pod Monte Cassino. Udział m.in. w odsłonięciu pomnika gen. Władysława Andersa w Cassino (ufundowanego przez Okręg 2. SWAP) i otwarcia Centrum Informacyjnego przy Polskim Cmentarzu Wojennym na Monte Cassino (SWAP był głównym sponsorem budowy tej placówki). Wyjazd do Casamassima celem odwiedzenia Polskiego Cmentarza Wojskowego (złożono wieniec od SWAP), oraz do Bari, gdzie złożono kwiaty na grobie królowej Bony, 16 - 26 maja 2014.
- Zorganizowanie przez Placówkę 114 SWAP w Toronto, Kanada, uroczystości sadzenia Dębów Pamięci w Parku Paderewskiego, należącego do tejże Placówki, 22 czerwca 2014.
- zorganizowanie wystawy fotograficznej pt. *Powstanie Warszawskie w reportażach Jerzego Tomaszewskiego*; oraz pokazu filmu dokumentalnego pt. *Kroniki Powstania Warszawskiego 1944*. Udział w uroczystości odsłonięcia muralu o tematyce powstańczej na ścianie Polskiego Domu Narodowego na Greenpoincie, 3 sierpnia 2014 r.
- Zorganizowanie obchodów Święta Żołnierza w Amerykańskiej Częstochowie, Doylestown, PA, z udziałem delegacji miasta Cassino na czele z burmistrzem Giuseppe Golini Petrarcone i Anny Marii Anders – córki gen. Władysława Andersa, oraz kadetów z Amerykańskiej Akademii Wojskowej w West Point, tzw. Kościuszek Squadron, 17 sierpnia 2012 r.
- Udział w uroczystości na Narodowym Cmentarzu w Arlington k/Waszyngtonu, upamiętniającej ppłk. Matta Urbana, polskiego pochodzenia żołnierza US Army wyróżnionego największą ilością odznaczeń za męstwo okazane w walkach podczas II wojny światowej, 23 sierpnia 2014.

Inne formy działalności:

- sponsorowanie filmu dokumentalnego pt. „Pilecki”, realizowanym przez Stowarzyszenie Auschwitz Memento.

- wysłanie do ponad 100. najważniejszych bibliotek amerykańskich książki pt. *Polish freedom fighters on American soil*, wydanie której sfinansował SWAP.

Biblioteka - niewielka biblioteka SWAP powiększa swój księgozbiór dzięki ofiarodawcom, głównie sędziwym weteranom i ich rodzinom, którzy likwidują domowe biblioteczki. Otrzymujemy również książki z Polski: od naukowców współpracujących ze SWAP, różnych organizacji i instytucji, zwłaszcza z Instytutu Pamięci Narodowej, który systematycznie przesyła nam w darze swoje liczne, wartościowe publikacje oraz filmy dokumentalne. Księgozbiór SWAP jest wciąż opracowywany. Opracowano ponad 2,2 tys. pozycji. Z księgozbioru można korzystać tylko na miejscu, nie wypożycza się książek na zewnątrz.

Publikacje

W okresie sprawozdawczym ukazywał się systematycznie organ prasowy SWAP, miesięcznik „Weteran”, który ma swoich stałych prenumeratorów w USA, Kanadzie, Polsce (głównie biblioteki uniwersyteckie), Francji, Wielkiej Brytanii, Norwegii, Holandii, Belgii, Włoszech, Szwajcarii, na Litwie i w Australii.

Okręg 2. SWAP pomógł dr Danucie Piątkowskiej w sfinansowaniu wydania jej książki pt. *Droga bez powrotu. Emigracyjny szlak Tomasza Drewniaka*, Nowy Jork – Opole 2013.

Strona internetowa SWAP

Strona internetowa SWAP, działająca od 2007 r. jest systematycznie rozbudowywana i uaktualniana. Cieszy się ona coraz większym zainteresowaniem internautów. Do tej pory odwiedziło ją ponad 17 tys. internautów. Adres strony internetowej SWAP: www.pava-swap.org Informacje o tym co się dzieje w Domu Weterana Polskiego w Nowym Jorku można znaleźć na stronie: www.pava-swap.org/okreg2/

Opracował:
dr Teofil Lachowicz
archiwista SWAP